

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Sharqshunoslik. Востоковедение. Oriental Studies

SHARQSHUNOSLIK
ВОСТОКОВЕДЕНИЕ
ORIENTAL STUDIES

Jurnal websayti:

<https://orientalstudies.uz/index.php/os>

“A.QAHHOR HIKOYALARINING KOREYSCHA TARJIMASIDA KIYIM-KECHAK NOMLARINING BERILISHI XUSUSIDA”

Dilrabo To‘raqulova

Tayanch doktorant,

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Toshkent, O‘zbekiston

Email: dilraborto'raqulova@gmail.com

MAQOLA HAQIDA

Kalit so‘zlar: milliy xos so‘z, realiya, transliteratsiya, transkripsiya, milliylik, tarjima, tarjima muammosi, muqobil, badiiy tarjima, milliy kolorit.

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarjima jarayonida milliy koloritni saqlab qolishning muhimligi va milliy xos so‘zlarning tarjima qilish usullari va muammolari haqida so‘z boradi. Muqobilsiz leksikani o‘rganishga bo‘lgan qiziqish XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab kuchaydi. “Muqobilsiz leksika” termini ilmiy muomalaga tadqiqotchilar Y.M.Vereshchagin va V.G.Kostomarovlar tomonidan kiritilgan. Ular mazkur termini quyidagicha izohlashgan: “Muqobilsiz leksika boshqa madaniyat va tilda mavjud bo‘lmagan tushunchalarni ifodalovchi so‘zlar, ya’ni faqat muayyan madaniyatgagina xos bo‘lgan madaniyat unsurlari, shuningdek, boshqa tilda tarjimasi bo‘lmagan, bir so‘z bilan aytganda, o‘zi taalluqli bo‘lgan tildan tashqarida muqobili bo‘lmagan so‘zlardir”. L. S. Barxudarovning yozishicha: “Muqobilsiz leksika - bir tildagi leksik birliklarning boshqa tilda to‘liq yoki qisman muqobiliga ega bo‘lmasligidir”. U muqobilsiz leksikaga quyidagi uchta guruhdagi leksik birliklarni kiritadi:

“1. Atoqli otlar - geografik joy nomlari, tashkilot, korxonalar, gazeta va h.k. nomlar.

2. Realiiya - boshqa tilda so‘zlashuvchilarning amaliy tajribalarida mavjud bo‘lmagan predmetlar, tushunchalar va vaziyatlarni ifodalovchi so‘zlar. Masalan: moddiy va ma‘naviy madaniyatdagi milliy taom nomlari, milliy libos nomlari va h.k.

3. Tasodifiy lakunalar – biron bir tildagi leksik birliklarning qandaydir sabablarga ko‘ra boshqa tilning leksik tarkibiga mos kelmasligi.”

Maqolada har bir usulni A. Qahhor qalamiga mansub hikoyalarining koreys tiliga tarjimasidan keltirilgan misollar orqali yoritib beradi hamda tahlilga tortiladi. Tahlil jarayonida milliy liboslarimiz hisoblangan do‘ppi, to‘n, kovush, salla kabilarning tarjimasida to‘xtaldik. So‘nggi yillarda O‘zbekiston va Koreya o‘rtasidagi madaniy, ijtimoiy va siyosiy aloqalar yildan yilga yaxshilanmoqda. Bu o‘z navbatida ushbu ikki mamlakat o‘rtasidagi lingvomadaniy munosabatlarning rivojlanishiga zamin yaratadi. Adabiy asarlar to‘g‘ridan to‘g‘ri koreys va o‘zbek tillariga tarjima qilinmoqda. Afsuski tarjima jarayonidagi bir qancha muammolar haligacha hal qilinmagan. Ana shu muammolardan biri bu, realiyalarni tarjima qilishdagi qiyinchiliklar va ularni bartaraf qilish yo‘llaridir. Maqolada, koreys tiliga tarjima qilingan o‘zbek hikoyalarida uchragan, kiyimlar nomlari tarjimasida muammosi xususida so‘z boradi.

“ON THE NAMING OF CLOTHES IN THE KOREAN TRANSLATION OF A. QAHHOR’S STORIES”

Dilrabo Torakulova

Foundation PhD student,

Tashkent State University of Oriental Studies

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: national specific word, reality, transliteration, transcription, nationality, translation, translation problem, alternative, literary translation, national color.

Abstract: This article talks about the importance of preserving the national color in the translation process and the methods and problems of translating national words. The interest in studying alternative lexis has increased since the second half of the 20th century. The term “non-alternative lexicon” was introduced into scientific circulation by researchers Y. M. Vereshchagin and V. G. Kostomarov. They explained this term as follows: Non-alternative lexicon is words expressing concepts that do not exist in another culture and language, that is, elements of culture that are unique to a particular culture, as well as words that do not have a translation in another language, in one word in other words, they are words that have no alternative outside of the language to which they refer.

According to L. S. Barkhudarov: “A lexicon without an alternative means that lexical units in one language do not have a complete or partial alternative in another language.” It includes the following three groups of lexical items in the lexicon without alternatives:

1. Famous nouns - names of geographical places, organizations, enterprises, newspapers, etc. names.

2. Realia - words that express objects, concepts and situations that do not exist in the practical experience of speakers of another language. For example: names of national food in material and spiritual culture, names of national clothes, etc.

3. Random lacunae - the lexical units of one language do not correspond to the lexical structure of another language for some reason. Each method is explained and analyzed through examples from the translation of A. Qahhor’s stories into Korean. In recent years, cultural, social and political relations between Uzbekistan and Korea have been improving year by year. This, in turn, creates a basis for the development of linguistic and cultural relations between these two countries. Literary works are directly translated into Korean and Uzbek languages. Unfortunately, several problems in the translation process have not yet been resolved. One of these problems is the difficulties in translating realities and ways to overcome them. The article talks about the problem of translating the names of clothes encountered in Uzbek stories translated into Korean.

«О НАИМЕНОВАНИИ ОДЕЖДЫ В КОРЕЙСКОМ ПЕРЕВОДЕ РАССКАЗОВ А. КАХХОРА»

Дилрабо Торакулова

Докторант,

Ташкентский государственный университет востоковедения

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова:
национально-специфическое
слово, реальность,
транслитерация,
транскрипция,
национальность, перевод,
проблема перевода,
альтернатива,

Аннотация: В данной статье говорится о важности сохранения национального колорита в процессе перевода, а также о методах и проблемах перевода национальных слов. Интерес к изучению альтернативной лексики возрос со второй половины XX века. Термин «безальтернативная лексика» был введен в научный оборот исследователями Ю. М. Верещагиными

художественный перевод,
национальный колорит.

В. Г. Костомаровым. Они объяснили этот термин следующим образом: «Безальтернативная лексика — это слова, выражающие понятия, не существующие в другой культуре и языке, то есть элементы культуры, уникальные для конкретной культуры, а также слова, не имеющие перевода». в другом языке, в одном слове, другими словами, это слова, не имеющие альтернативы вне языка, к которому они относятся.

По мнению Л. С. Бархударова: «Безальтернативная лексика означает, что лексические единицы одного языка не имеют полной или частичной альтернативы в другом языке». Он включает следующие три группы лексических единиц в лексиконе без альтернатив:

1. Знаменитые существительные - названия географических мест, организаций, предприятий, газет и т.п. имена.

2. Реалии – слова, выражающие предметы, понятия и ситуации, не существующие в практическом опыте носителей другого языка. Например: названия национальной еды в материальной и духовной культуре, названия национальной одежды и т. д.

3. Случайные лакуны – лексические единицы одного языка по каким-либо причинам не соответствуют лексической структуре другого языка. Каждый метод поясняется и анализируется на примерах из перевода рассказов А. Каххора на корейский язык. В последние годы культурные, социальные и политические отношения между Узбекистаном и Кореей год от года улучшаются. Это, в свою очередь, создает основу для развития языковых и культурных связей между этими двумя странами. Литературные произведения напрямую переводятся на корейский и узбекский языки. К сожалению, ряд проблем в процессе перевода до сих пор не решены. Одной из таких проблем являются трудности перевода реалий и пути их преодоления. В статье говорится о проблеме перевода названий одежды, встречающихся в узбекских рассказах, переведенных на корейский язык.

KIRISH

Jamiyatda inson komolotining shakllanishi, badiiy soʻz va uning qudratiga bevosita bogʻliq. Bir mamlakat adabiyoti ikkinchi mamlakat adabiyotiga taʼsir oʻtkazmasdan qolmaydi.

Sharqning o'ziga xosligi ham shundadir. Millatlararo totuvlik va hamjihatlikni ham adabiyot ta'minlaydi desak, mubolag'a bo'lmaydi. Sharq adabiyotshunosligini o'rganish, inson bo'lish demakdir. Zero, necha ming yillik tarixga ega bo'lgan buyuk xazina hamisha ruhiyatni oziqlantiradi. Badiiy asarlarni tarjima qilish, ular bilan tanishishdagi eng oson yo'ldir. Shuning uchun ham bugun sharq tillarini o'rganish va o'rgatish davlat ahamiyatiga molik masaladir. O'zga xalqlar hayotida asarlar yaratish har bir adabiyotda muayyan an'ana va o'ziga xos tajribaga ega xodisa. Bu jarayon adabiyotlar taraqqiyotining turli bosqichlarida, xilma-xil shakllarida, turli badiiy saviyada davom etib kelmoqda. Shunday davrlar bo'lganki, o'zga millat kishilarining badiiy obrazlarini adabiy jarayonning masalalaridan biri qilib qo'yilgan va unga davlat ahamiyatiga molik muammo sifatida qaralgan. Natijada respublikalarda o'tkazilgan adabiyot va san'at kunlari, o'zga millat shoir va yozuvchilarining yubileylariga, siyosiy, adabiy-madaniy tadbirlarga bag'ishlanib har-xil janrlarda ko'p asarlar yozilgan. Lekin ularning hammasi ham bir xil badiiy saviyada bo'lmagan. Sayozlari adabiy jarayonda hech qanday iz qoldirmasdan, faqat o'sha tadbir uchun "xizmat qilib", so'ng unitilib ketilgan.

O'zga millatlar hayoti to'g'risida badiiy asarlar yozish, ularning poetik obrazlarini yaratish ancha murakkab jarayon. Murakkabligi shundaki, bu mavzuga qo'l urgan ijodkor tasvir obyektini yaxshi bilishi lozim. Shunday bo'lishi kerakki, boshqa millat haqida yozilgan asarda muallifning mavzu aterialini yuzaki bilishi sezilmasin, o'quvchida o'z xalqining ijodkori tomonidan yozilganidek taassurot qoldirsin. Koreys adabiyoti bir necha asrlardan buyon hozirgi kunga qadar rivojlanib kelmoqda. Shu yo'sinda ta'kidlab o'tish joizki O'zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi, xalqaro ijtimoy aloqalarning globallashuvi, respublikamizning xalqaro hamjamiyatga integratsiyalashuvi uchun imkoniyat yaratadi. Koreya Respublikasi O'zbekiston bilan diplomatik aloqalar o'rnatgan dastlabki davlatlardan hamda mamlakatimizning asosiy iqtisodiy hamkorlaridan biridir.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2017-yil 5-yanvarda shonli sana – O'zbekistoin bilan Koreya Respublikasi o'rtasida diplomatik munosabatlari o'rnatulganligining 25 yilligi munosabati bilan Koreya Respublikasi rahbariyatini tabriklar ekan, ikki mamlakat o'rtasida o'zaro ishonch, ochiqlik va hamfikrlik qaror topganini, bu turli sohalarida, shu jumladan madaniy-gumanitar sohada hamkorlikni har tomonlama rivojlantirish uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qilayotganini katta mamnuniyat bilan ta'kidladi . O'zbekistonda koreys tili, madaniyati, adabiyoti, tarixiga bo'lgan qiziqish kundan-kunga o'sib borayotganini ham aynan shu bilan izohlash mumkin. "O'zbekiston madaniyati singari, Koreya madaniyati ham umuminsoniy madaniyat xazinasiga ulkan hissa qo'shgan. Uning an'anaviy, ma'naviy qadriyatlarini insonni komolot cho'qqilariga ko'tarish, uni dunyoning rang-barangligini anglab yetayotgan va shu asosda o'z dunyoqarashi va borliq haqidagi tasavvurlarini takomillashtirayotgan shaxs sifatida kamol toptirish uchun imkoniyat yaratadi. Koreya madaniyati o'z ildizlari bilan uzoq moziyga borib taqaladi, bu esa o'z-o'zidan bitmas tunganmas bu madaniy merosni o'rganish, uning mohiyatini yoritib berish vazifasini belgilaydi. Shu nuqtai nazardan olib qaraganda, koreys madaniyatining muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lgan adabiyot, xususan, o'rta asr mumtoz adabiyoti alohida ahamiyat kasb etadi."

Ma'lumki har qanday adabiyot shaklan milliy, mazmunan umuminsoniy bo'ladi. Ya'ni umuminsoniy g'oyalarni milliy vositalar orqali aks ettiradi. Binobarin, badiiy asar asosida muayyan xalqning turmushi yotadi. Milliylik – xar bir millatning boshqalardan ajralib turadigan, o'zigagina xos xususiyatlari majmui. Ularni u yoki bu millatning ma'naviy faoliyati va moddiy hayotidagi o'ziga xosliklar deb, ikkiga ajratib qarash mumkin. Ma'naviy faoliyat kishilarning

xarakteri, tafakkur tarzi, ruhiyati, yumor xususiyatlari va boshqalarni o'z ichiga oladi. Moddiy hayot esa urf-odat, rasm-rusum, marosimlar, kiyimlar, uy-ro'zg'or anjomlari, pazandachilik, ismlar kabilardan iborat .

L. K. Latishevning qarashicha, muqobilsiz leksikaning vujudga kelish sababi "asliyat tili sohibiga yaxshi tanish bo'lgan hodisani ifodalovchi, mazkur tilning leksik tarkibidan barqaror o'rin olgan leksik birlik bo'lib, u tarjima tili sohibi uchun mutlaqo notanish yoki juda kam tanish bo'lgani uchun va tarjima tilining leksik tarkibida aks etmaganligida deb ko'rsatadi. Shu bilan birga, turli madaniyat va etnik hamjamiyatlar tomonidan olamni o'zgacha ko'rish tarzidir. Bu xususan, tarjima tilida har doim ham asliyat tilida qayd etilgan leksik birliklar o'zining tushuncha va ma'nosida qayd etilmasligida namoyon bo'ladi" .

Demak, ekvivalent bo'lmagan lug'at deganda, biz boshqa tilning leksik birliklari orasida na to'liq, na qisman ekvivalentiga ega bo'lmagan leksik birliklari (so'zlar va so'z birikmalari)ni tushunamiz. Bunga asosan quyidagi so'z turkumlari kiradi:

"1) tegishli nomlar, geografik nomlar, muassasalarning nomlari; leksikada doimiy mos kelmaydigan tashkilotlar, gazetalar, kemalar va boshqalar;

2) realiyalar, ya'ni ob'ektlar, tushunchalar va boshqa tilda gapiradigan odamlarning amaliy tajribasida mavjud bo'lmagan holatlar. Bunga turli xil moddiy va ma'naviy narsalarni bildiruvchi so'zlar kiradi. Faqat shu xalqqa xos madaniyatlar, masalan, milliy taomlarning nomlari oshxonasi (rus. щи, борщ, рассольник, квас, калач; ingliz, muffin, haggis, toffee, butter-scotch, sundae), xalq kiyimi va royabzali turlari (saraфан, душегрейка, кокошник, лапти), xalq raqslari (ruscha trepak, hopak; inglizcha, pop-gocs-the-weasel), xalq og'zaki ijodidan (ruscha ditties; inglizcha, limericks) va boshqalar. Shunga qaramay, qay holatda bo'lmasin u yoki bu so'z yoki iborani voqelikni bildiruvchi ekvivalent bo'lmagan lug'at soniga bog'lanishi mumkinligini aniqlash har doim ham oson emas.

3) leksik birliklar, ularni tasodifiy bo'shliqlar deb atash mumkin. Biz tillardan birining lug'atining boshqa tilning leksik tarkibida (so'zlar yoki iboralar ko'rinishida) biron bir sababga ko'ra (har doim ham aniq emas) mos kelmaydigan birliklarini nazarda tutamiz" .

Butun dunyo xalqlari tillari orasida o'zaro farqlar mavjud bo'lib, asosan madaniyatlar orasidagi farqlarga asoslanandi. Bu farqlar tilning leksik va frozeologik qatlamida yuzaga chiqadi, binobarin, tilning nominativ birliklari aksariyat hollarda nolisoniy omillar bilan bog'langan bo'ladi. "Muqobilsiz leksika muayyan xalqning milliy madaniyatiga xos xodisalarni aks ettiradi. U ko'pincha mahalliy xalqqa xos pul birligi, ro'zg'or-ashyo buyumlari, kiyim-kechak, yegulik-ichimlik va h.k tushunchalarni anglatadigan so'zlardan tarkib topadi .

Zamonaviy ijtimoiy-madaniy makonning eng muhim xususiyati globallashuvdir. Va bugungi kunda, globallashuv sharoitida, tarjima nuqtai nazaridan madaniyatlararo kommunikatsiya muammolari mavzusi dolzarb bo'lib bormoqda. Muvaffaqiyatli muloqot har ikki tomonning bir-birini tushunishini talab qiladi. Muqobilsiz leksikani uzatish muammosi, madaniyatlararo muloqotni ta'minlash masalalariga ham tegishli. Bunday lingvistik hodisa ko'pincha badiiy adabiyotda uchraydi, bu esa, boshqa tillarga tarjima qilishda muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi.

So'nggi yillarda O'zbekiston va Koreya o'rtasidagi madaniy, ijtimoiy va siyosiy aloqalar yildan yilga yaxshilanmoqda. Bu o'z navbatida ushbu ikki mamlakat o'rtasidagi lingvomadaniy munosabatlarning rivojlanishiga zamin yaratadi. Adabiy asarlar to'g'ridan to'g'ri koreys va o'zbek tillariga tarjima qilinmoqda. Afsuski tarjima jarayonidagi bir qancha muammolar haligacha hal qilinmagan. Ana shu muammolardan biri bu, realiyalarni tarjima qilishdagi qiyinchiliklar va ularni

bartaraf qilish yo'llaridir. Maqolada, koreys tiliga tarjima qilingan o'zbek hikoyalarida uchragan, kiyimlar nomlari tarjimasini muammosi xususida so'z boradi. Abdulla Qahhor qalamiga mansub hikoyalarning koreys tiliga tarjimasini tahlilga tortildi. "Dahshat" hikoyasi tahlili:

Aslyat: Umsin uyiga kirdi, parangi chimmatini yopindi, qumg'onga suv to'ldirib, choynakka choy soldi-yu, jo'nadi .

Koreyscha tarjimasini: 운슨은 자신의 방으로 돌아와서 머리에 바란지를 썼다 .

Parangi – ko'pchilik musulmon ayollar begona erkaklarga ochiq ko'rinmaslik uchun boshga yopinib yuradigan, bichimi keng va uzun to'n shaklidagi, soxta yengli yoping'ich hisoblanadi. Parangi kabi liboslar koreys xalqida uchramaydi, va shu sababli ham, parangi so'zi tarjimon tomonidan transkripsiya yo'li bilan tarjima qilinib, havolada parangi o'zbek ayollarining ko'chaga chiqayotgan paytda, boshiga yopib oladigan yopinchi'gi ekanligi to'g'risida izoh qoldirilgan. Tarjimon, kitobxon tasavvurida milliy libosimiz bo'lgan parangi haqida tasavvur uyg'ota olgan, tarjima muvoffaqiyatli amalga oshirilgan.

"To'yda aza" hikoyasi tahlili:

Aslyat: Mish-mish rost bo'lib chiqdi: domla bozor qilishni, magazinga kirishni jinidan battar yomon ko'rar edi, kimdir uni univermagda ochered kutib turganini ko'ribdi, ertasiga choyxona oldidan chamandagul do'ppi kiyib o'tdi .

Koreyscha tarjimasini: 소문은 사실이였다. 선생은 장을 보거나 가게에 가는 것을 무척 싫어했다. 그런데 누군가 그가 백화점에서 계산대 앞에 줄을 서 있는 것을 보았다고 했다. 다음 날 선생은 새 모자를 쓰고 찾집 앞을 지나갔다 .

Har bir millatning etnik xususiyatlarini, ananaviy liboslarning bosh kiyimi kabi ajralmas qismi yoritib beradi. Bunday bosh kiyimlardan biri do'ppi bo'lib, uning tarixi qadimgi davrlarga borib taqaladi. Bunday bosh kiyimlarning tasvirlarini arxeologik topilmalar, freskalar va miniaturalarda ko'rish mumkin. Do'ppi turkiy so'zdan olingan bo'lib, "tepalik", "cho'qqi" degan ma'noni anglatadi. Har bir mintaqaning do'ppilari rangi, dekoratsiyasi va ishlab chiqarish texnikasi bilan ajralib turadi. Do'ppi orqali uning egasi, qaysi viloyat va xatto qishloqdan ekanligini aniqlash mumkin edi. 1940-yillarda Toshkent do'ppilari baxmaldan tiqilgan butalar bilan bezalgan bezagi bilan ajralib turadi. Bunday bezak "chamanda gul" deb nomlangan . Milliy bosh kiyimlarimizdan biri bo'lgan chamanda gul do'ppi tarjimon tomonidan 새 모자 (Se moja) - yangi bosh kiyim so'zini qo'llab tarjima qilingan. Chamanda gul do'ppi koreys xalqi uchun yot tushuncha va shu kabi bosh kiyimning koreyslar madaniyatida uchramaganligi bois, tarjimon so'z almashtirish usuliga murojaat qilgan. Shuni ham ta'kidlash kerakki, xalqning madaniyati milliy xos so'z (realiya)larda yorqin o'zini ko'rsatadi. Realialar muqobili bor va muqobilsiz guruhlariga bo'linadi. Albatta, tarjimon bu kabi so'zlarni tarjima qilishida, koreys madaniyatini ham mukammal bilishi zarur hisoblanadi. Ushbu tarjima noto'g'ri degan xulosaga kelish ham noo'rin. Biroq, shuni ta'kidlab o'tish joizki, Ko'p xollarda tarjima jarayonida, tranletiratsiya yoki transkripsiya yo'li bilan tarjimaga ko'chgan so'zlar anglatgan ma'no yoki tushunchani o'quvchi bilan yaqindan tanishtirish maqsadida, havola izohlari va tushuntirishlaridan foydalaniladi. Tarjimon ham o'zbek milliy bosh kiyimining turlaridan biri hisoblangan "chamanda gul do'ppi" so'zini shu yo'l bilan tarjima qilganida kitobxon tasavvurida milliy bosh kiyim haqida tasavvur uyg'ota olgan bo'lar edi.

"Yillar" hikoyasi tahlili:

Asliyat: - Ha biz shu yerda, - dedi Orziqul, to‘nining yengini kiyib .

Koreyscha tarjimasi: 얼주쿨은 옷 소매 속으로 손을 놓으며 계속 말했다 .

To‘n oldi ochiq, paxtali yoki paxtasiz uzun ustki milliy kiyim; chopon hisoblanadi. Mazkur jumlada keltirilgan, to‘n so‘zini tarjima qilishda, 옷 (o‘t) kiyim so‘zini qo‘llab, qismni butun bilan anglatish orqali, generalizatsiya usuliga murojaat qilingan. Generalizatsiya - konkretlashtirishning aksi bo‘lib, asliyatdagi tor ma‘noli so‘zni tarjima tilidagi keng, umumlashtiruvchi so‘z bilan umumlashtirishni ko‘zda tutadi . Shuni ta‘kidlab o‘tish joizki, koreys milliy liboslari orasida, ko‘rinish va vazifaviy jihatdan to‘nga o‘xshagan milliy libosi mavjud bo‘lgan, va bu kiyim 두루마기 (durumagi) deb nomlangan. 두루마기 koreys milliy liboslaridan hisoblangan. Va bu libosni Choson sulolasi davrida oddiy kutbxonachilar kiyishgan. Yengleri tor va tekis, old qismi yopiq turishi uchun ikki tomonda bog‘ichi bor bo‘lib, uzunligi esa to‘piqdan 20-25 sm balandroqda bo‘lgan . “Realistik tarjima nazariyasi u yoki bu xalqning milliy obidasi ekanligi nuqtai nazaridan har qanday asarda o‘z aksini topgan milliy xususiyatlar, tarjimada ham aks etishi shart deya qat’iy xulosa chiqarib qo‘ygan . Ushbu xulosa nuqtai nazaridan olib qaraydigan bo‘lsak ko‘rinish va vazifa jihatidan o‘xshash bolsada, to‘n so‘zini 두루마기 (durumagi) deb tarjima qilishimiz noto‘g‘ri degan xulosaga kelamiz. Tarjimon generalizatsiya usuliga murojaat qilib, to‘n so‘zi o‘rnida kiyim so‘zini qo‘llab tarjima qilganligini to‘g‘ri deb hisoblaymiz. Agar tarjimon so‘zni transletiratsiya usuli bilan tarjima qilib havolada tarjima qilinayotgan so‘zga izoh qoldirilsa ham maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Asliyat: Juda soz bo‘libdi-da, Hojim! Ko‘p yaxshi qilibsiz. Qani kirsinlar. Yo‘q, yo‘q kovushni ichkariga yechadilar .

Koreyscha tarjimasi: 잘하셨습니다, 허지씨. 정말 오랜마니네요. 들어오세요. 아니, 구두는 방 안에서 벗으시면 됩니다 .

Mazkur tarjimada so‘z o‘z aksini topmagan. Kovush, milliy oyoq kiyim hisoblansa, tarjimon ushbu so‘zni zamonaviy oyoq kiyimlardan biri 구두- tufla so‘zi bilan tarjima qilgan. Kavush – charmdan tiqilgan va odatda mahsi bilan kiyiladigan oyoq kiyimi hisoblanadi. Koreys xalqida ham ko‘rinish jihatdan kavushga o‘xshagan milliy oyoq kiyimlar bo‘lgan. Va ular 태사혜 (tesaxye) deb nomlangan, shakliga ko‘ra u to‘piq ko‘rinib turadigan va to‘piqni yopadigan turlari bo‘lgan. Xususan ipak yoki teridan tayyorlangan, yuqori sifatli oyoq kiyim hisoblangan. Bezatilgan naqshlariga qarab erkak va ayollar oyoq kiyimi ekanligi ajratilgan. Oyoq kiyimning old va tovon qismida oq chiziqlar bilan bezak berilgan va bu erkaklar uchun mo‘ljallangan bo‘lgan va u 운혜 (unxye) deb nomlangan. Ayollar poyavzali uchun esa, old qismida bulut naqshli va tovon qismida zarang daraxti naqshlari tushirilgan bo‘lgan, va bu oyoq kiyim 당혜(tangxye) deb nomlangan . Badiiy asarda tasvirlangan milliy xususiyatlarni tarjimada ham aynan saqlab qolish kerakmi yoki o‘zgartirish – tarjima tili mansub xalq yashayotgan zaminga ko‘chirish kerakmi degan masala hali-hanuz o‘zining uzil-kesil yechimini topmagan . Shundayekan, bu kabi so‘zlarni tarjima qilish tarjimon oldiga bir qancha muammolarni ko‘ndalang qiladi. Mazkur jumlada ham tarjimon, kovush so‘zini tarjima qilishda qiyinchilikka yuz tutganining guvohi bo‘lamiz. Koreys milliy oyoq kiyimlari o‘xshashlik jihatidan kovushni eslatsa-da, lekin, tarjimada koreys millatiga xos ushbu kiyim nomlarini kovush so‘zining muqobili sifatida, qo‘llash noto‘g‘ri deb hisoblaymiz.

Bunday vaziyatda tarjimon bor mahoratini, bilimini ishga solib kitobxon tasavvurida milliy o'ziga xoslikni yaratib bera olishi kerak. Agar tarjimon kovush haqida havolada izoh qoldirgan holatda tarjima qilganida edi. Tajima muvoffaqiyatli amalga oshirilgan bo'lar edi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, asar tarjimasi jarayonida, tarjimondan milliy koloritni saqlagan holatda tarjima qilish talab etiladi. E.Ochilov, N.Xodjayevaning "Tarjima nazariyasi" kitobida asar tarjimasida milliy koloritni saqlab qolishga bag'ishlangan qismini "Muammolar muammosi" deb nomlashi ham bejizga emas, albatta. Shunday ekan, tarjimon asar tarjimasi jarayonida, tarjima usulini tanlashda matnning uslubiy hamda janr xususiyatlaridan kelib chiqib tarjima qilish, ayniqsa ahamiyatlidir.